

TROBAR SENTIT A APRENDRE A LA UNIVERSITAT

Maria Rosa Terradellas Piferrer
rosa.terradellas@udg.edu

Ariadna Leonart Sitjar
ariadna.leonart@udg.edu

Universitat de Girona

Resum

En aquesta comunicació es planteja, l'aprenentatge a la universitat com un procés de construcció personal que implica una intensa activitat mental per part de l'estudiant, la qual el porta a revisar els seus esquemes de coneixement, construir-ne de nous, ampliar-los i modificar-los, si cal, per apropar-los als establerts científicament. També s'analitza que aquest procés, que es du a terme a nivell intern i extern, requereix de la interacció d'altres persones, en el nostre cas, dels docents i estudiants i, a més, precisa de la concurrència d'altres factors que fan possible l'aprenentatge, entre els quals destaquem el fet que l'estudiant trobi sentit a aprendre.

Des d'aquestes premisses, les professores de l'assignatura "Salut i benestar a l'educació infantil", obligatòria dels estudis de Mestre d'Educació Infantil, ens varem proposar, des de l'any 2002, dissenyar l'assignatura de manera que els estudiants atribuïssin sentit al seu aprenentatge, seleccionant un conjunt de competències, continguts i activitats que, al nostre entendre, eren fonamentals pel desenvolupament professional dels futurs mestres.

Per a fer-ho, organitzem les sessions tenint en compte els coneixements previs dels estudiants, és a dir, els esquemes des dels quals construeixen els nous coneixements, i els fem conscients, amb diferents estratègies. Una vegada són visibles, intentem que els actualitzin mitjançant diferents activitats i propostes metodològiques: docència expositiva, lectures d'articles, informes de recerca, cerques a Internet, assistència a conferències, etc. Finalment, intentem que acabin aplicant el què han après a diverses situacions pràctiques plausibles en el seu àmbit professional, que desenvolupem mitjançant sessions de rol-playing, recollint informació de persones implicades, anàlisi de casos, etc o mitjançant la reflexió per a la futura actuació.

És a dir, en aquesta assignatura, ens plantejem el procés d'ensenyament i aprenentatge en tres fases. La primera, suposa un procés de reflexió sobre allò que un sap, primer amb un mateix i després compartint-ho amb els altres, la qual cosa permet, contrastar, reafirmar, dubtar, acotar, etc. els coneixements que un té. En una segona fase, s'incorporen nous elements de debat, aspectes no coneguts, nous, etc., amb l'ajut del professor i dels companys a partir de una gran varietat d'activitats. Finalment, el nou coneixement adquirit es posa en joc en situacions fictícies que representen la realitat professional, per tal de dotar-los de funcionalitat.

En la planificació i concreció de les diverses activitats d'ensenyament que plantejarem en aquesta comunicació, constatarem que un dels elements que ens guia és promoure la motivació dels estudiants i analitzarem com ho fem mitjançant la presentació de l'assignatura, la proposta d'una gran varietat d'activitats, treballant de manera cooperativa, diversificant el grups, i fent una avaluació inicial i continuada del procés d'aprenentatge que es va duent a terme.

Introducció

Com sabem l'aprenentatge és un procés de construcció que implica una intensa activitat mental per part de l'estudiant, la qual el porta a revisar els seus esquemes de coneixement, construir-ne de nous, ampliar-los, modificar-los, si cal, per apropar-los als establerts científicament en un moment donat. Aquest procés es du a terme a nivell intern i extern. A nivell extern, mitjançant la interacció amb altres persones més capaces, és a dir, amb l'ajut del docent, els companys. A nivell intern, el propi estudiant, mitjançant una intensa i complexa activitat intel·lectual, estableix els lligams necessaris per relacionar, expandir, avaluar-ne l'adequació i reestructurar, si cal, els coneixements que ja tenia amb els que se li proposen adquirir, amb l'objectiu d'integrar-los cap a formes més evolucionades, precises i complexes.

Per tal que es generi aquesta construcció és fonamental que l'estudiant trobi sentit al fet d'aprendre és a dir, es proposi dur a terme aquest procés, de manera que tingui unes expectatives i motivacions que donin sentit a aquest intens esforç.

Atribuir sentit a l'aprenentatge pot estar sotmès a molts factors, entre els quals voldríem destacar: com se li presenta la nova situació d'aprenentatge, tant en relació als seus coneixements previs com en relació a l'estructura lògica del contingut objecte d'estudi; el grau d'atractiu o repte que aquesta situació li desvetlla; la confiança en les seves pròpies competències per portar a terme la tasca d'aprenentatge, etc. Des d'aquesta òptica, no tant sols és necessari que l'alumnat mostri interès per una determinada tasca o temàtica, o que aquesta li planteji un determinat conflicte a nivell cognitiu, sinó també que noti que pot resoldre-la, és a dir, que està a l'abast de les seves possibilitats tant perquè disposa d'un coneixement inicial, que és la base del nou aprenentatge, com perquè compta amb competències per a fer-ho, l'ajut i recolzament del professorat i els companys per dur-la a terme.

Des d'aquest punt de vista, entenent que en el procés d'ensenyament i aprenentatge el paper de l'estudiant és insubstituïble, les professores de l'assignatura "Salut i benestar a l'educació infantil", obligatòria als estudis de Mestre d'Educació Infantil, ens vàrem proposar dissenyar els objectius, els continguts, la metodologia i l'organització de l'assignatura, amb la finalitat que els estudiants atribuïssin sentit al seu aprenentatge. Partint d'aquest objectiu, hem seleccionat un conjunt de competències, que al nostre entendre són fonamentals pel desenvolupament professional dels mestres, aquestes competències esdevenen els nostres objectius docents, i, dins de l'ampli contingut que avarca l'assignatura, hem donat prioritat als continguts que ens permeten desenvolupar aquestes competències de manera que siguin funcionals per a l'estudiant, és a dir, que els siguin útils en la seva vida professional perquè els puguin aplicar a una gran varietat de situacions. També hem elaborat, al llarg de la nostra experiència en la docència en aquesta assignatura, una metodologia de treball variada, aspecte que des del punt de vista motivacional considerem clau; i, finalment, hem posat especial èmfasi en fer participants als estudiants de totes aquestes decisions i explicitar el seu sentit en el seu procés formatiu.

Per assolir-ho, organitzem les sessions de crèdits teòrics i pràctics partint dels coneixements previs dels estudiants, dels esquemes des dels quals construeixen els nous coneixements, i els fem aflorar a partir de debats, memoració d'experiències, formulació d'hipòtesis, etc. a través d'un ventall ampli de materials diversos; posteriorment els fem arribar el contingut actualitzat dels temes a treballar mitjançant la docència expositiva, la lectura d'articles i/o informes de recerca, assistència a conferències, etc.; posteriorment els permetem aplicar allò après en situacions pràctiques que desenvolupem mitjançant sessions de role-playing, recollida d'informació de persones implicades, anàlisi de casos, etc., en el cas en que

això no és possible reflexionem, de manera conjunta, sobre les implicacions que té a la pràctica el contingut treballat; per acabar incloem de nou un procés de reflexió individual sobre el procés d'aprenentatge dut a terme referit al contingut treballat i a la dinàmica de treball en grup que s'ha propiciat.

En la planificació de les diverses activitats d'ensenyament/aprenentatge que portem a terme, un dels elements que ens guia és promoure la motivació dels estudiants per desenvolupar aquestes competències i adquirir nous coneixements, més enllà de l'enfocament purament funcional, que és un element insubstituïble. Per això procurem dissenyar i portar a terme diferents tipologies d'activitats, des d'enfocaments metodològics variats, que comportin treballar de forma cooperativa, diversificant la composició i nombre de les persones que formen els grups de treball pràctic, de manera que es sentin abocats a aprendre a treballar amb diferents persones, adoptant diferents rols, etc. D'altra part, en relació a cada temàtica plantejarem una avaluació inicial i continuada del procés d'aprenentatge que es va duent a terme, amb la finalitat de poder conduir l'alumnat cap a la construcció de coneixements i l'adquisició de competències més evolucionades.

La nostra experiència

1. Els objectius de la nostra experiència.

L'objectiu de la nostra experiència és que l'estudiant trobi sentit a l'aprenentatge, és a dir, es proposi dur a terme el procés de revisió i si cal modificació dels seus esquemes de coneixement. Perquè la tasca d'ensenyament/aprenentatge tingui sentit cal que es donin com a mínim tres requisits, tal com assenyala Solé (Coll, 1993), que per a nosaltres esdevenen objectius de la nostra intervenció:

- Primer, l'estudiant ha de tenir clars els objectius de l'aprenentatge i les condicions per a la seva realització, és a dir, ha de conèixer què és el que es tracta de fer, a que respon, és a dir, quina finalitat es persegueix.
- Segon, cal que l'estudiant trobi la proposta atractiva, és a dir, que li interessi, per tal de que es faci seu el propòsit que hem programat. Algun dels recursos amb els que comptem, per tal de que la nostra proposta sigui interessant, pot ser que aquesta cobreixi alguna necessitat, pot ser que l'estudiant participi, en certa mesura, en la seva planificació i presa de decisions en el procés i valoració del resultat. Cal tenir també present que l'interès cal crear-lo i mantenir-lo.
- Tercer, l'estudiant ha de percebre que pot aprendre, és a dir, la proposta que li plantejarem ha de ser un repte, per tant, no ha de ser quelcom ja assolit ni quelcom que quedi molt lluny de les seves capacitats actuals. Per això, cal partir dels coneixements previs, recordant coneixements anteriors que el poden ser útils, i posar al seu abast tot un conjunt d'ajuts, a través de diferents formes, per tal que l'estudiant amb el seu esforç, assoleixi noves capacitats o millori les anteriors.

2. Desenvolupament de l'experiència

Per assolir els tres requisits anteriors, que en conjunt, propiciaran que l'estudiant doni sentit a l'aprenentatge que ha de dur a terme ens vam marcar tres eixos bàsics d'intervenció.

- El primer, implica definir els nostres objectius docents a través d'establir un nombre petit de competències que guiïn tot el nostre treball i esforç.
- El segon implica prendre decisions sobre el contingut i la metodologia docent que ens permetrà desenvolupar les competències marcades.
- Finalment, el darrer eix, que hem establert com a fonamental al llarg de la nostra experiència docent, és que amb tot això no n'hi ha prou si l'estudiant no ho comparteix, si no s'ho fa seu, per tant, hem pres una sèrie de decisions a nivell organitzatiu que són clau perquè tota la nostra tasca de planificació docent prengui per a l'estudiant, en algun grau, el sentit que nosaltres li volem donar.

3. Les competències.

Les competències que desenvolupem en l'assignatura, que guien tot el treball al llarg del semestre són dues de transversals pròpies dels estudis de mestre

- Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.
- Ser hàbil en les relacions interpersonals.

També ens plantegem desenvolupar una tercera competència transversal, comú a tots els estudis, i formulada de manera que s'adapti al contingut de l'assignatura:

- Esdevenir competent per treballar des d'Internet i des d'intranets per assolir com un hàbit integrat el fet de consultar, actualitzar i contrastar continguts i informacions en els servidors d'organismes oficials i privats vinculats a la infància, les famílies i l'escola.

Quins objectius ens plantegem per aquestes competències?

- Vinculats a la primera i a la segona competència en plantegem els següents objectius docents que impliquen ser respectuosos amb la diversitat en el tracte amb les famílies.
- Vinculats a la primera competència ens plantegem els objectius docents orientats a comprendre la diversitat de formes i estils de vida dels infants i les famílies, incloent aquelles que impliquen disfuncions i finalment
- Vinculats a la segona competència establím concretament l'objectiu docent que implica ser hàbil amb el treball amb professionals

Competències	Objectius
• Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat. • Ser hàbil en les relacions interpersonals.	• Actuar com orientador de pares i mares en qüestions d'educació familiar en el període 0-6 i dominar habilitats socials en el tracte i relació amb la família de cada alumne i amb el conjunt de famílies. • Dissenyar actuacions que incideixen en afavorir les relacions entre família i escola.
• Reconèixer la diversitat i la multiculturalitat.	• Comprendre i analitzar la diversitat i complexitat dels contextos de vida dels infants i de les seves famílies. • Reconèixer i detectar la diversitat d'actuacions amb què les famílies eduquen als seus fills. • Detectar situacions de falta de benestar del nen o la nena que siguin incompatibles amb el seu desenvolupament i promoure la seva millora.

• Ser hàbil en les relacions interpersonals.	• Esdevenir competents per a treballar en equip amb d'altres companys i professionals de la comunitat educativa i de l'entorn.
• Esdevenir competent per treballar des d'Internet i des d'intranets	• Treballar des d'Internet i des d'intranets per assolir com un hàbit integrat el fet de consultar, actualitzar i contrastar continguts i informacions en els servidors d'organismes oficials i privats vinculats a la infància, les famílies i l'escola

El fet de perseguir tres grans competències, que compartim amb altres assignatures dels estudis, fa que siguin presents en cada tasca que plantejem, permetent que l'estudiant tingui clar que es persegueix al llarg de tota la seqüència d'aprenentatge. Al nostre entendre aquesta explicitació de les competències com a guia de les actuacions que es duen a terme permet a l'estudiant donar sentit, en algun grau, a la tasca que se li proposa.

4. Els continguts.

Tot i que els continguts que tenen cabuda en aquesta assignatura són molts i diversos, fruit de la nostra experiència, en cursos anteriors, hem optat per passar dels temes més concrets i específics a treballar els continguts en gran blocs que permeten un tractament menys parcial i, per tant, més globalitzat i amb continuïtat d'un bloc a l'altre, és a dir, aproximar-nos a l'estudi de la infància posant de manifest la interdependència de tots els elements que hi intervenen tal i com es donen en la realitat i tal com s'han d'analitzar i treballar des de la pràctica professional; aspecte que, al nostre entendre, permet donar sentit a l'aprenentatge que s'ha d'efectuar.

El quatre blocs que es treballen són:

- Diversitat de formes i contextos de vida de la infància a la nostra societat. Diversitat familiar. Las situacions de risc a la infància.
- Les famílies i el desenvolupament dels infants. Com els eduquen? Diversitat de pràctiques familiars. Programes d'educació familiar.
- Les polítiques familiars. La conciliació de la vida laboral, familiar, escolar i personal. Els serveis dirigits a la infància y a les seves famílies més enllà de la escola.
- Les relacions família i escola.

Englobar els continguts en gran blocs i permetre la continuïtat i integració del contingut d'un bloc a l'altre, permet a l'estudiant donar un sentit total a la tasca d'aprenentatge que du a terme i, per tant, tenir present en cada moment que s'està treballant ja que existeix un fil conductor de tot el contingut, els infants i les seves famílies i com ens hi relacionem i intervenim des de l'escola o altres serveis.

5. La metodologia docent.

En l'assignatura "Salut i benestar a l'educació infantil" ens plantejem que el procés d'ensenyament i aprenentatge que desenvolupem en cada mòdul inclogui quatre fases.

La primera suposa un procés de reflexió sobre allò que un sap que després es compartirà amb els altres, la qual cosa permet contrastar, reafirmar, dubtar, ampliar, acotar, etc., allò que un sap.

La segona suposa incorporar nous elements de debat, aspectes no coneguts, nous, etc., amb l'ajut de les professores i l'alumnat d'aula, a través de material divers exemplificador del que s'explica, d'informes de recerca, de dades estadístiques, etc.

La tercera fase suposa que el nou coneixement adquirit es posa en joc en situacions fictícies que representen la realitat professional, per tal de dotar-los de funcionalitat, de manera que s'adonin com s'apliquen a diferents situacions; en el cas en que no és possible, se'ls fa reflexionar sobre les implicacions a la pràctica.

Finalment, cada tema és tanca amb una reflexió relativa a plasmar com s'ha evolucionat en el desenvolupament de les dues competències que guien tot el treball: el concepte de diversitat i la dinàmica de treball en equip, les seves riqueses i debilitats.

Pel que fa a la dinàmica de les sessions pràctiques, al llarg de la nostra experiència en aquesta assignatura, les hem dissenyat utilitzant diverses metodologies que ens permeten un treball motivador per part de l'estudiant, ja que es varia i adaptat al contingut específic que es vol treballar. Per dur a terme aquestes sessions pràctiques comptem amb gran nombre de material significatiu que hem anat recollint i posem a l'abast de l'estudiant.

6. L'organització general de l'assignatura

Els docents quan planifiquem la nostra tasca docent prenem decisions orientades a clarificar què volem aconseguir, per a què i com ho farem; prendre decisions raonades i ajustades en aquest tres aspectes no implica que els estudiants hi participin. Donar el protagonisme que mereixen els estudiants en tot aquest procés implica, de manera clara i fefaent, que l'estudiant conegui les decisions que hem pres i el perquè de les mateixes, i se les faci seves o pugui participar en valorar-ne la seva pertinença i pugui qüestionar el què consideri oportú.

Hi ha diverses fases, al llarg de tot el procés d'aprenentatge, que ens semblen claus per fer arribar a l'estudiant el sentit de les tasques que els hi proposem, destaquem la presentació de l'assignatura, la presentació, seguiment i tancament de cada mòdul, la continuïtat i integració de la tasca d'aprendre de mòdul a mòdul i el tancament de l'assignatura.

6.1. Presentació de l'assignatura.

Primerament donem una importància cabdal a la presentació de l'assignatura, perquè entenem que en aquesta primera sessió els fem evident per primera vegada i posant l'accent gairebé de manera exclusiva en què perseguim, per a què i com ho farem per aconseguir-ho.

La presentació implica justificar el perquè de les competències i del contingut que volem desenvolupar, un perquè vinculat, en aquest cas, a la professió de mestre per la qual els formem, aquest perquè implica que el nostre propòsit es formuli en termes de necessitat per a l'exercici de la professió i, per tant, es mostri la seva funcionalitat d'entrada. En aquesta sessió plantequem la metodologia docent com un ventall d'experiències diverses en que els permetrem posar en joc i millorar en dos processos fonamentals per a l'exercici de la professió: les seves habilitats de relació amb els altres i la reflexió per a l'acció.

6.2. Dinàmica docent.

Cada bloc s'inicia en les sessions pràctiques. L'alumnat disposa, a l'aula virtual de l'assignatura, el treball de pràctiques que se'ls hi envia uns dies abans de l'inici. En el treball de pràctiques s'hi explica:

- A quin bloc temàtic es refereixen,
- Quina és la seva durada, on consten les dates previstes per a la seva realització.
- Les competències ha desenvolupar i els objectius docents específics.
- Les activitats, on consta la data concreta de realització de cada una d'elles, dividides en:
  - Inici de la pràctica,
  - Desenvolupament de la pràctica i
  - Tancament de la pràctica.

Les activitats d'inici són activitats individuals on fem aflorar les seves idees prèvies, és una manera de fer sortir a la llum els seus coneixements previs, siguin més o menys correctes, i implica posar-lo de manifest que ells ja en saben quelcom.

Ja sigui en aquesta fase inicial o en la fase de desenvolupament de la pràctica els estudiants comparteixen amb la resta de companys, primer en parelles i després en gran grup, aquestes idees, el que els fa conscients de l'enfocament divers que es pot donar a una mateixa tasca, de la diversitat d'interessos, de sensibilitats diverses, etc. Aquest contrast els fa adonar de les seves mancances, qüestions no resoltes, els reafirma amb el que saben i desperta l'interès per iniciar l'aprenentatge que se'ls proposa.

Després desenvolupem les sessió pràctica on a través de diverses dinàmiques introduïm elements per sistematitzar, conèixer noves realitats, les dinàmiques són:

6.2.1. Video-forums

Els vídeos els utilitzem com espais de debat i intercanvi a partir del visionat d'un vídeo que ens permeten plantejar elements per a la reflexió. Durant el semestre plantejarem dos vídeos fòrum dirigits a constatar i reflexionar sobre: la diversitat de les formes de vida dels infants que poden confluïr a una aula i la diversitat de les famílies d'aquests infants, respecte la seva estructura, activitats, rols, relacions, condicions de vida, creences, valors, etc

6. 2.2. Debats.

Al llarg del curs realitzem un debat, primer virtual, a través del Fòrum de l'assignatura en la intranet de la universitat, i després presencial. El debat s'inicia a partir d'estereotips, estesos a nivell social, sobre la diversitat familiar i el seu impacte sobre el desenvolupament dels infants. Les professores proporcionem als estudiants frases estereotipades sobre les quals s'han de pronunciar, com per exemple: "Els fills de pares separats sempre tenen problemes escolars" "Les mares de famílies monoparentals van tant atrafegades que no tenen pràcticament temps d'ocupar-se dels seus fills"

La idea de dos moments de debat, no és una altra que permetre entrar en contacte amb els arguments i opinions dels companys per anar reflexionant, consultant la informació necessària, i fer el debat més fonamentat i enriquidor.

En d'altres ocasions el debat es centra en afirmacions d'experts, sobre les quals primer hi ha de reflexionar a nivell individuals i després han de compartir les seves opinions amb els companys de grup i amb tot el gran grup

6.2.3. Rol-playing.

A través del rol-playing o simulacions pretenem posar als estudiants en contacte directe amb dues situacions rellevants per al seu desenvolupament professional:

- Com a mestres dinamitzadors de reunions amb pares: individuals i grupals.
- Com orientadors de pares.

Com a mestres dinamitzadors de reunions amb pares: Aquestes simulacions es realitzen en grup, cada membre del grup interpreta un paper prèviament fixat, és a dir, s'assenyalen els valors de les diferents variables que poden configurar el caràcter diferent de cada relació: quins membres de la família intervenen, amb quines idees, de quins nens es tracta, sobre quin tema, etc. Els estudiants disposen de temps per preparar-lo i ho han de posar a la pràctica. Finalment, la resta de grups i el propi grup de dramatització valoren el desenvolupament de la sessió.

Com orientadors de pares: En aquesta situació posem als estudiants en contacte amb material de formació de pares que prové de diverses administracions i maneres d'entendre la mateixa, és una forma de conèixer-les i utilitzar-les.

6.2.4. Conferències i experiències de professionals de la pràctica

Al llarg del semestre plantegem dos tipus de situacions que permeten als estudiants acostar-se de manera vivencial al seu àmbit professional:

- Assistir a una conferència en la qual professionals de l'educació ens parlen de la seva experiència en els serveis soci comunitaris d'atenció a la petita infància.
- Conèixer, a partir de vídeos, experiències diverses, varietat de serveis educatius i de noves formes de relació entre família i escola.

Les conferències ens permeten acostar-nos la realitat de persones que estan desenvolupant experiències diverses d'innovació i millora dels serveis educatius d'atenció a la petita infància. Aquest contacte directe permet als estudiants fer-los arribar als professionals els seus dubtes, interessos, etc.

L'aproximació a la realitat que realitzem a través dels vídeos, permet mostrar les experiències de manera visual i participar de la valoració que fan les diferents persones implicades.

6.2.5. Lectures orientades.

Plantegen tres lectures orientades amb materials diferents: Informes, articles, bibliografia i dades actuals, amb l'objectiu que elaborin esquemes, resum i n'extreguin conclusions.

Les lectures orientades parteixen de materials de divulgació, com són reportatges de premsa, relatius a la diversitat de famílies de la nostra societat, informes elaborats per diversos equips d'investigació, relatius a la vida dels nens/es, els seus contextos, les relacions familiars, els sistemes d'autoritat, o algunes propostes de conciliació de la vida laboral, familiar, personal i escolar, i especialment l'escolar, dades sobre la infància maltractada, materials de prevenció, detecció i actuació en casos de maltractament.

Alguns exemples:

- Articles de premsa extrets sobre la diversitat familiar. Exemples: El País Setmanal, del 9 d'octubre de 2006, La revolució familiar. Les adopcions internacionals. La Vanguardia, febrer de 2007
- Informes sobre les formes de vida dels nens i les nenes i els seus famílies a Catalunya Informes 2002 i 2004 . Institut d'Infància i Món Urbà. Informe 2007 de l'Estat Espanyol.
- Informe conciliació vida laboral i familiar: Informe Cardús, 2003.

6.2.6. Estudi de cas.

Cada any els fem analitzar un cas de situació de risc que es dona en un nen d'una aula d'educació infantil i reflexionar sobre els actuacions a realitzar. Què necessitem saber sobre aquest tema, què tenim clar que cal fer i què no, cap a on hem d'anar, amb quins professionals hem de parlar, de què, etc.

6.2.7. Petites investigacions.

Durant el semestre es porten a terme dues petites investigacions:

- Una mitjançant cercadors d'Internet i enciclopèdies temàtiques, per exemple sobre el concepte actual de família. Aquesta tasca, ens permet adonar-nos de la diversitat de coneixements i concepcions que trobem penjats a la xarxa i de com aquests sovint són contradictoris, també ens permet analitzar si gaudeixen d'aval científics, etc.
- L'altra l'entrevista a una família mitjançant un qüestionari de recerca que una vegada hem recollit en relació a tot el grup ens permet comparar les dades estadístiques obtingudes per tot el grup amb d'altres recerques científiques portades a terme. La utilització d'un instrument de recollida dades per portar a terme una investigació, ens permeti conèixer com són els instruments per a recollir dades, familiaritzar-nos en com es recullen, veure alguns resultats obtinguts a través d'ells, aplicar-los i comparar els nostres resultats amb els d'altres recerques. Els instruments que utilitzem serveixen bàsicament per analitzar les característiques de la llar on viuen els infants, les idees dels pares, les formes de vida dels nens/es.

No voldríem finalitzar aquesta presentació de dinàmiques de treball que proposem als estudiants, sense constatar que, tota la feina feta, i en relació a tota la diversitat d'activitats que plantegem a l'alumnat, ja sigui individualment, en parelles o en petit grup, sempre s'acaba compartint amb el gran grup de manera que s'amplia la visió amb totes les aportacions.

També volem destacar que, de manera simultània, al desenvolupament de les pràctiques, a nivell teòric se'ls aporta informació rellevant i actualitzada sobre el contingut que es tracta i que hi ha un transvasament continuïtat d'informació tant del que es fa tant a les sessions pràctiques com a les teòriques. Al mateix temps, també volem remarcar que tant en els continguts que tractem en els diferents blocs temàtics com a les pràctiques es van integrant els aprenentatges anteriors i les dinàmiques del treball i intentem que quedi reflectida la seva evolució.

Per acabar volem fer notat que el tancament de cada pràctica implica sempre reflexionar, partint dels plantejaments inicials, sobre què han après, i sobre la dinàmica i el funcionament que ha portat a terme el grup. En definitiva l'alumnat acaba sempre reflexionant sobre com van assolint les competències clau que volem contribuir a desenvolupar en aquesta assignatura.

Conclusions.

La valoració que fem dels continguts tractats i de la metodologia utilitzada és molt bona malgrat que constatem la dificultat d'incidir en les idees relatives als valors, creences i actituds que s'aprenen mitjançant els models vicaris amb què cadascun de nosaltres hem estat formats i que sovint són molt difícils de modificar.

Si analitzem els diferents elements assenyalats i la seva valoració específica ens agradaria constatar:

Aspectes relatius al contingut treballats:

- Considerem que és molt útil el fet d'explicitar les competències que volem treballar a cada sessió, tant des de la presentació de l'assignatura com en l'obertura i tancament de cada bloc temàtic.
- Els temes són de gran interès i motivadors per als estudiants i els sorprèn la diversitat de formes de vida i famílies dels infants .
- De manera global, les professores constatem canvis en les concepcions dels estudiants des de les idees prèvies fins a les posteriors, una vegada finalitzat el procés d'aprenentatge.
- Aquestes idees fem que les constati cadascú a nivell individual, fent notar què ens pensava inicialment i com s'han modificat els seus coneixements.
- Malgrat aquests canvis, constatem també que algunes concepcions es mantenen tot i el treball de reflexió desenvolupat, per tant, es posa de manifest la dificultat de canviar els prejudicis i concepcions més arrelades a nivell social i a nivell de l'àmbit professional.
- Els continguts que treballem estan en constant debat social, per exemple actualment les adopcions per part de famílies homosexuals, les inseminacions artificials en mares d'edat avançada, les mares de lloguer, etc. el que ens obliga a estar permanentment en alerta i a treballar amb documents de premsa diària que fa falta contrastar amb debats portats a terme a nivell científic. Tot això fa que l'alumnat trobi aquestes pràctiques molt útils i que manifestin que els obren la ment per estar alerta a allò que succeeix a nivell social

Aspectes relatius a la metodologia de treball:

- Constatem que el treball en grup és altament motivador per als estudiants.
- Les propostes de treball a l'aula han agradat molt als estudiants i la seva participació ha estat activa i constructiva.
- Els estudiants afirmen que els és molt útil el fet que les professores abans d'iniciar un tema els presentem el bloc que anem a treballar, els expliquem quines competències volem desenvolupar, que relacionem els continguts teòrics i les pràctiques amb material específic, que les activitats incloguin treball autònom a nivell individual i treball cooperatiu,
- També ha estat positiva i és molt interessant la valoració que fan al final de cada pràctica de com ha funcionat el treball de grup i les aportacions que fan sobre com l'haurien de millorar
- Respecte al treball dirigit, fora de l'aula, cal assenyalar que existeix un número reduït, però real, d'estudiants que no realitzen la tasca proposada, amb les dificultats que suposa després a l'hora de treballar.

- Un altre element que es posa de manifest és que els grups són excessivament estables en la seva composició. Per això sovint els hem de proposar dinàmiques que impliquin un cert nivell de rotació i de composició dels grups de treball, amb la finalitat que els ajudi a ser competents en les relacions per poder treballar amb la major diversitat de persones possibles.

Bibliografia

Coll, C. Et al. (1993) *El constructivismo en el aula* . Barcelona: Graó

Barberà, E. et al. (2000) *El constructivismo en la práctica*. Barcelona: Graó.

Bronfenbrenner, U. (1987): *L'ecologia del desenvolupament humà*. Barcelona: Paidós.

Carretero, M. (1993): *Constructivisme i educació*. Saragossa: Editorial Luis Vives.

Les competències clau (2002). Eurydice <http://www.eurydice.org>

"Guies per a l'adaptació a l'Espai Europeu d'Educació Superior".

http://www.udg.es/vrdpa/01_guia_adaptacio_eees.pdf.

http://www.udg.es/vrdpa/02_guia_adaptacio_eees.pdf.

http://www.udg.es/vrdpa/03_guia_adaptacio_eees.pdf.

http://www.udg.es/vrdpa/04_guia_adaptacio_eees.pdf.

http://www.udg.es/vrdpa/05_guia_adaptacio_eees.pdf.

http://www.udg.es/vrdpa/06_guia_adaptacio_eees.pdf.

Girona. Edita Vicerectorat de Docència. Universitat de Girona

Terradellas, M.R. (2007) Noves famílies, nous estils educatius? *Reflexions Jornades festival de la infància*. Barcelona, Edita CIIMU (Consorti-Institut d'Infància i Món Urbà). Pàgs. 43-44.

http://www.ciimu.org/uploads/20080107/Revista_FamA_lies_que_Eduquen_completa.pdf

Terradellas, M. R., Lleonart, A. (2007): "L'elaboració de material docent a través de la realització de sessions pràctiques en el aula". A: *II Jornades en Xarxa sobre l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior. Compartint noves pràctiques docents*. Ed. UOC , pàg. 92-97. CD-RW. Edició digital.

Terradellas, M.R.; Lleonart, A. (2007): La Diversificació de metodologies d'ensenyament, aprenentatge per a l'adaptació d'una assignatura a l'EEES. *V Jornades d'Investigació en Docència Universitària*. Alacant. Universitat d'Alacant

Terradellas, M.R.; Ortoll, C.; Pujol, M.A. (2007) : *¿Por què es tan importante la educación infantil? Recomendaciones para las familias sobre la educación de sus hijos e hijas de 0 a 6 años* . Madrid. Ed. CEAPA

Terradellas, M.R.; Lleonart, A. (2007): "De la docència centrada en l'ensenyament a la docència centrada en l'aprenentatge. Les classes pràctiques basades en situacions vivencials i experiencials que permetin adquirir competències bàsiques per fer de mestre d'educació infantil " A: *Aproximació a l'Espai Europeu d'Educació Superior des de les aules*. Edita Vicerectorat de Docència. Universitat de Girona. Pàg. 213-239.

Terradellas, M.R.; Lleonart, A. (2007): El Desenvolupament de competències professionals vinculades als estudis de Magisteri d'Educació Infantil des de l'assignatura Salut i benestar a l'educació infantil. *Mestres del segle XXI*. Girona, CCG Edicions. Pàgs.169-171

Terradellas, M.R.; Lleonart, A. (2007): L'Elaboració de material docent a través de la realització de sessions pràctiques a l'aula. A.: *II Jornades en Xarxa sobre l'Espai Europeu d'Educació Superior. Compartint noves pràctiques docents*. Barcelona, Ed. UOC. Pàgs. 92-97.
http://www.uoc.edu/symposia/eees2007/pdf/Espai_europeu_2007_complet.pdf

Terradellas, M. R., Pujol, M. A. (2008): "Los Programas de formación de padres y madres desde la perspectiva ecológica dels desarrollo humano" A. *Infancias Possíveis, Mundos Reais. 1º Congreso Internacional em Estudos da Criança*. Ed. - Universidade do Minho. Braga-Portugal. Pàgs. 1-10. CD-RW. Edició digital.

Terradellas, M.R., LLeonart, A. (2008): "La formación de profesionales de la infancia. Hacia un proceso más reflexivo en la formación inicial de maestros de educación infantil". A: *Infancias Possíveis, Mundos Reais. 1º Congreso Internacional em Estudos da Criança*. Ed. - Universidade do Minho. Braga-Portugal. Pàgs. 1-14. CD-RW. Edició digital.

Qüestions i/o consideracions per al debat

Aquesta manera de treballar és possible en el mateix grau i facilitat en tota mena de disciplines i continguts de les carreres universitàries o si bé això només es transportable a carreres i continguts d'un elevat caràcter social sobre els quals la població en general ha desenvolupat un sèrie de coneixements que, des de la formació universitària, cal reformular a nivell científic?

Es sempre factible a la universitat que professorat de diverses especialitats treballi de manera conjunta. Quines condicions requereix? Com compensar aquest esforç suplementari?

Aquest seguiment tant acurat de l'estudiant que comporta planificar i concretar les competències que ha de desenvolupar, els objectius que ha d'assolir, els coneixements que ha d'adquirir o transformar, no s'hauria de fer amb grups molts més reduïts d'estudiants? Cal que ens plantejem quin és el nombre òptim per a fer aquest seguiment?